

Székelyudvarhely a hajdani Udvarhelyszék anyavárosa, a későbbi Udvarhely vármegye székhelye volt. Székelyudvarhely Hargita megye második legnépesebb városa. Fontos közúti csomópont, vasúton viszont végállomás. Ma Székelyudvarhely Hargita megye nyugati harmadát magában foglaló udvarhelyi körzet központja, az erdélyi magyarság egyik szellemi fellegvára.

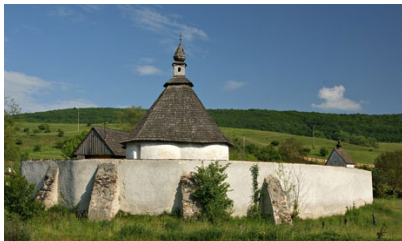

A város számos rejtett értéket kínál a látogatóknak. Székelyudvarhely, a 660 éves kisváros, az Erdélyi-medence keleti-délkeleti peremövében, a Küküllő-dombvidék keleti szegélyén, a Nagy-Küküllő folyó felső szakasza mentén fekszik. Csíkszeredától 52, Marosvásárhelytől 100 (az 13A műút mentén), Kolozsvártól 200 (E60-as műút mentén), Brassótól 100 km-re fekszik (a 137, 131 és a 132B számú megyei utak, és az E60 országút mentén). Segesvártól (52 km) vonattal is elérhető.

Székelyudvarhely több mint hat évszázados múltja ellenére sem rendelkezik régibb korszakokból származó monumentális műemlékekkel, kivéve az egyetlen épen maradt középkori építészeti emléket, a 13. században épült Jézus Szíve-kápolnát. Székelyudvarhely jelentősebb egyházi és világi épületei 200-300 éves múltra tekintenek vissza. A Budvár és a Székely Támadt vár (Csonkavár) ugyan régebbi, de többnyire átalakított, módosított formában maradtak ránk.

A Jézus Szíve-kápolna

Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként szerepel. Székelyudvarhely déli bejáratánál, a Szálvátor-hegy mellett, a gyógyító források közelében egy kis imaház, védőfallal körülvett templomocska húzódik meg. Ez a Jézus Szíve-kápolna, vagy más néven Szentszív-kápolna. A művészettörténeti kutatások többsége a kápolna építését a 13. századra helyezik, s így a Jézus Szíve-kápolna Székelyudvarhely legrégebbi építészeti műemléke.

A téglapadlós belső teret 4 méter magasságban elhelyezett festett kazettás mennyezet fedi. A Jézus Szíve-kápolnát szép vonalú zsindeletet fed, melyen a magasított toronysisak is jól érvényesül. A kápolnát kőkerítés övezi, melynek déli oldalán levő díszesebb és nagyobb bejárata feletti háromszögű oromzatát három egyenes záródású vakfülke díszíti, az oromzat búbját pedig homokkő-bubából (konkrécióból) kialakított kereszt koronázza. A körfal mai bejárata fölött az 1771-es évszám látható.

A Székely Támadt vár

Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként szerepel. A Fötér (Szabadság tér) északnyugati sarkától a Vár utcán haladva északkeleti irányban, mintegy 200 méterre a székelyudvarhelyi vár előterébe érkezünk.

A középkori vár Udvarhely egyik jelentős építészeti emléke. Négy bástyáját a különböző időszakokban itt parancsnokló várkapitányokról nevezték el: Fóris-bástya, Hajdú bástya, a Bánffy-bástya, a Telegdy-bástya.

Az ó- és újolasz rendszerű bástyákkal ellátott reneszánsz vár több szakaszban (1490-92, 1561-65) épült az egykori domonkos illetve ferencendi rendház helyén.

A mai állapotában látható várat János Zsigmond fejedelem építtette 1562-65 között, az ellene fellázadt székelyek megfélemezésére és így több évtizeden át a fejedelmi elnyomó hatalom támaszaként szolgált.

Tompa László emlékház

A vár tőszomszédságában (Tompa László u. 10.) a Tompa László (1883-1964) költő életét és munkásságát bemutató emlékkiállítást tekinthetjük meg. E díszes homlokzatú földszintes házban lakott 1920-tól haláláig (1964) a székelység nagy költője, műfordítója és lapszerkesztője.

A ferences templom és kolostor

Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként (épületegyüttes) szerepel.

Népiesen Barátok templomának és zárdájának nevezik. A templom és a kolostor 1728-79 között épült fel, a barokk és a klasszicizmus közötti átmeneti korszak stílusjegyeit ötvözi. A templom 36 m hosszú, 17 m széles, belső magassága 14 m. Keleti tornyában két harang van.

A református templom

Székelyudvarhely főterén (a mai Szabadság tér a Márton Áron tér között) épült fel 1780-81 között, két részre osztva az egykori Piacteret: az Alsó-Piactér (ma Szabadság tér) és a Felső-Piactér (mai Márton Áron tér).

Építtetője Baczkamadarasi Kis Gergely (1737-1787), a református kollégium neves rektor-professzora, akinek KG monogramja a templom nyugatra néző cserépfedelén olvasható az 1781-es évszám kíséretében. A templom építését 1781-ben fejezték be.

Szent Miklós-hegyi római katolikus templom

Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként szerepel. A 18. századvégi erdélyi templomépítések egyik műremeke, 40 m magas tornyával Székelyudvarhely egyik legimpozánsabb, a városképben és tájban szervesen illeszkedő műemléke.

A művészettörténeti leírások szerint a XVIII. század végének stílusparádéjában azonban nemcsak az elbúcsúzó barokk és a beköszöntő klasszicizmus van jelen, de észlelhető a romantika elemeinek feltűnése is, a mértéktartó barokk és a klasszicizáló késő barokk stílus ötvöződik. A háromhajós, egytornyú plébániatemplom 1787-93 között épült. A római katolikus templom 38 m hosszú, 18 m széles.

A római katolikus plébánia épülete

A papi lak feltehetően a 17. század elején - 1636 között épült. Építése a jezsuiták nevéhez fűződik, s a gimnázium első épületének tekinthető.

Ortodox templom

A ma is látható kis ortodox templom 1920-ban épült neobizánci stílusban. A Kossuth utcában (az egykori Botos utca, a hagyományos kereskedő utca) volt a Görögkatolikus templom a 17. század végén Udvarhelyen egy Görög András nevű görög katolikus vallású ember telepedett s meggazdagodván, templomot építtetett, végrendeletében az udvarhelyi román görög katolikusoknak hagyta (Keresztúri K., 1939.114).

Tamási Áron Gimnázium

A város fölött magasodó Szt. Miklós hegyen a századforduló első évtizedében épült a 16. századi jezsuita alapítású r.k. főgimnázium, mai - a Tamási Áron nevét viselő líceum - épülete.

A katolikus templom mellett igencsak impozáns épületet csodálhatunk meg, a pompás eklektikus-szecessziós épület mellett pedig Tamási Áron szobra áll.

Benedek Elek Tanítóképző

Az egykori református kollégium 1912-ben épült magyaros-szecessziós stílusban, ma a Benedek Elek Tanítóképző működik benne. Az iskola szépen parkosított udvarán áll a névadó, Elek apó szobra. Az épület mellett találjuk gróf Bethlen János által 1670-ben alapított református kollégiumot.

Ebben a kollégiumban tanult többek között Benedek Elek, a híres Mesemondó, Barabás Miklós Festőművész és Orbán Balázs a „legnagyobb” székely is. Ez az épület ad helyet a félszáz ezer könyvet számláló akadémiai tudományos könyvtárnak is, amelynek alapjait 28 könyvvel Apafi Mihály erdélyi fejedelem tette le.

Városháza

A Városháza(Vármegyeháza) egykori Alsó-Piactér legimpozánsabb épülete,1895-96-ban épült eklektikus stílusban Stehlo Ottó építész tervei szerint.

Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) műemléképületként szerepel. Belső építészeti szempontból külön értéket képvisel a zárt udvar végében kialakított díszterem.

A Budvár

A Budváron (635 m konglomerát sziklaoromzat): a csiszolt kőkorszak (neolitikum) embere már megtelepedett, majd a korai, a késő vaskorban is itt lakott, az Árpád-korból földkunyhók és egy erődítmény falmaradványai kerültek elő. A város története legendák szerint Attila idejébe nyúlik vissza. Székelyudvarhely határában lévő Budvár-t, Attila testvére, Buda építtette.

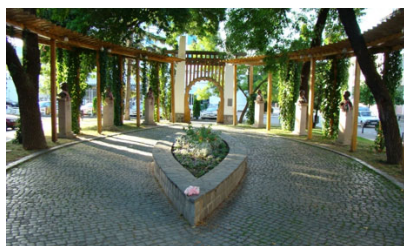

A magyarok bejövetelekor Zandirhám székely főraborbán székelt, aki felajánlotta a székelyek segítségét. Árpád megerősítette székely véreinek jogait, velük szerződést kötve. A főraborbán a legmagasabb székely tisztség volt. Háborúban a fővezér, békében főpap, főbíró. Budvár 1241-ig állt, amikor irdatlan tatár sereg özönlötte el a vidéket.

Több száz hős székely védte a várat, de a túlerő győzött, a védőket lemészárolták, a várat lerombolták. Hargita megye műemlékeinek hivatalos jegyzékében (1992) a Budvár romjait műemléképületként tartják számon.

Az Emlékezés Parkja

Székelyudvarhely központjában, az egykori Nyugdíjasok parkjában 13 történelmi és közéleti személyiség bronz másának szobrát 2004-ben leplezték le.

A szobrok a következő történelmi személyiségeket ábrázolják: Báthory István, Bem apó, Bethlen Gábor, Bethlen István, Csaba királyfi, Fráter György, Hunyadi János, Kós Károly, Nyíró József, Rákóczi Ferenc, Szent László, Wesselényi Miklós, Vándor Székely.

Turisztikai látványosságok Székelyudvarhely közelében:

Székelyudvarhely - Orbán Balázs síremléke, székelykapuk - Szejkefürdő - 3 km

Székelyudvarhely - Tamási Áron síremléke -Farkaslaka - 10 km

Székelyudvarhely - Zeteváraljai gát - 20 km

Székelyudvarhely - Korond - Állandó fazakas és népművészeti kirakodóvásár - 25 km

Székelyudvarhely - Parajd - Sóbánya - 40 km

Székelyudvarhely - Szováta - Medve tó - 45 km

Székelyudvarhely - Énlaka, róvásírásos templom - Firtosvára, Firtos lova - 23 km

Székelyudvarhely - Kőriscsata - Szalmakalap Múzeum - 40 km

Székelyudvarhely - Fehéregyháza - Petőfi Sándor emlékmű-múzeum -42 km
Székelyudvarhely - Segesvár - középkori vár - 47 km
Székelyudvarhely - Csíksomlyó - Csíksomlyói Kegytemplom - 52 km
Székelyudvarhely - Gyergyószárhegy - Gyergyószárhegyi Lázár kastély - 70 km
Székelyudvarhely - Brassó - Fekete templom - 100 km
Székelyudvarhely - Töröcsvár - Dracula kastély - 115 km
Székelyudvarhely - Székelyderzsi erődtemplom -18 km
Székelyudvarhely - Csíkszereda - Tusnádfürdő -Szent Anna-tó - Kézdivásárhely - 130 km
Székelyudvarhely - Fehéregyháza - Petőfi emlékház - 42 km
Székelyudvarhely - Gyilkos-tó - Békás-szoros - 145 km
Székelyudvarhely - Csíksomlyó - Gyímes - 90 km

Kulturális programok, rendezvények Székelyudvarhely környékén:

Csíksomlyói Búcsú - Pünkösdkor

Szejke-nap (június utolsó vasárnapja)

Árcsói Fazekasvásár (augusztus első szombatja)

Míves Emberek Sokadalma - Székelyudvarhely, Székely Támadt Vár (július harmadik hétfőjén)

[Udvarhely térképe](#)

Forrás: Wikipedia